

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการฝึกทักษะการวิพากษ์-
วิจารณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบ
ถาม 1 ชุด ถามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมวิพากษ์-
วิจารณ์ในการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบสอบถามดังกล่าวแบ่ง
ออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรม
การฝึกทักษะการวิพากษ์วิจารณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมวิพากษ์-
วิจารณ์วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมา 121 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.08 ของ
จำนวนที่ส่งไปทั้งหมด ได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเสนอในรูปแบบของตาราง
ประกอบการบรรยายดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 4

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	29	23.97
	หญิง	92	76.03
2. อายุ	20 - 25 ปี	5	4.13
	25 - 30 ปี	33	27.27
	31 - 35 ปี	57	47.10
	36 - 40 ปี	15	12.40
	41 - 45 ปี	5	4.13
	46 - 50 ปี	2	1.65
	51 - 55 ปี	2	1.65
	56 - 60 ปี	2	1.65
3. ประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย	1 - 5 ปี	29	23.97
	6 - 10 ปี	67	55.37
	11 - 15 ปี	15	12.40
	16 - 20 ปี	4	3.31
	21 - 25 ปี	2	1.65
	26 - 30 ปี	1	0.83
	31 ปีขึ้นไป	3	2.48
	4. จำนวนคาบที่สอนในหนึ่งสัปดาห์	1 - 5 คาบ	3
6 - 10 คาบ		5	4.13

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
11 - 15 คาบ	17	14.05
16 - 20 คาบ	94	77.69
21 - 25 คาบ	2	1.65
5. วิชาที่สอนนอกเหนือจากวิชาภาษาไทย		
ภาษาอังกฤษ	3	2.48
คณิตศาสตร์	2	1.65
สังคมศึกษา	2	1.65
ไม่มี	86	71.07
6. หน้าที่พิเศษที่ทำนอกเหนือจากการสอน		
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	2	1.65
หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย	17	14.05
อาจารย์ที่ปรึกษา	77	63.64
ที่ปรึกษาชุมชน	63	52.07
อาจารย์แนะแนว	5	4.13
บรรณารักษ์	7	5.79

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 4 ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.03 เป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี ร้อยละ 47.10 มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทยอยู่ในระหว่าง 6 - 10 ปี เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 55.37 จำนวนคาบที่สอนในแต่ละสัปดาห์ร้อยละ 77.69 อยู่ในระหว่าง 16 - 20 คาบ ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.07 ไม่มีวิชาอื่นที่สอนนอกเหนือไปจากวิชาภาษาไทย หน้าที่พิเศษนอกจากการสอนส่วนใหญ่ร้อยละ 63.64 เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมาเป็นที่ปรึกษาชุมชน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยมีร้อยละ 14.05

ตารางที่ 2 ทักษะวิพากษ์วิจารณ์ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทักษะวิพากษ์วิจารณ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
ก. ฟัง			
1. สามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อได้ยินผู้อื่นกล่าวคำตำหนิตน	2.75	0.66	มาก
2. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่ไม่ตรงกับทัศนคติของตน	3.07	0.43	มาก
3. นำเอาคำวิจารณ์ของผู้อื่นมาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ	3.00	0.62	มาก
4. ติดตามข่าวสารการเมืองทั้งในและนอกประเทศจากวิทยุโทรทัศน์	2.97	0.76	มาก
ข. พูด			
1. ชอบพูดโต้แย้งหรือสนับสนุนความเห็นของผู้อื่นในที่ประชุม	2.23	0.76	น้อย
2. ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้แสดงหรือการแสดงระหว่างชมละครโทรทัศน์	2.65	0.74	มาก
3. กล้าว่าคำวิจารณ์ของตนจะไปกระทบกระเทือนจิตใจของผู้อื่น	2.74	0.75	มาก
ค. อ่าน			
1. ชอบอ่านข่าวหรือบทวิจารณ์ข่าวในหนังสือพิมพ์	3.11	0.59	มาก
2. ชอบอ่านหนังสือที่ให้อะไรหรือความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ	3.07	0.57	มาก
3. ชอบอ่านนวนิยายหรือเรื่องแปล	2.93	0.75	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทักษะวิพากษ์วิจารณ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
ง. เขียน			
1. ชอบเขียนบทความหรือเรื่องสั้น ไปลงในวารสาร	1.62	0.77	น้อย
2. ชอบเขียนคำติชมเมื่อตรวจงาน ของนักเรียน	2.90	0.61	มาก
3. ชอบเขียนบันทึกประจำวัน	2.03	0.87	น้อย

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยมีทักษะการฟังอยู่ในระดับ
 มากทุกด้าน ในด้านทักษะการพูดวิพากษ์วิจารณ์นั้น มีการพูดโต้แย้งหรือสนับสนุน
 ความเห็นของผู้อื่นในที่ประชุมอยู่ในระดับน้อย ในด้านทักษะการอ่าน ครูภาษาไทย
 ชอบอ่านข่าวหรือบทวิจารณ์ข่าวในหนังสือพิมพ์ หนังสือที่ให้แง่คิดหรือให้ความรู้เกี่ยวกับ
 วิทยาการใหม่ๆ และหนังสือนวนิยายหรือเรื่องแปล อยู่ในระดับมากตามลำดับ
 ส่วนในด้านทักษะการเขียนวิพากษ์วิจารณ์นั้น ครูภาษาไทยเขียนบทความหรือเรื่องสั้น
 ไปลงในวารสารและเขียนบันทึกประจำวันอยู่ในระดับน้อย แต่เขียนคำติชมเมื่อตรวจ
 งานของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูภาษาไทย เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการฝึกทักษะ การวิพากษ์วิจารณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 3 กิจกรรมทักษะสัมพันธ์โดยให้ฟังแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์

กิจกรรมทักษะสัมพันธ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ให้ฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์แล้ววิพากษ์-วิจารณ์	2.61	0.66	มาก
2. ให้วิพากษ์วิจารณ์การอ่านทำนองเสนาะของเพื่อนในชั้น	2.69	0.63	มาก
3. ให้แบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นหลังจากได้ฟังการบรรยายจากครู	2.79	0.73	มาก
4. จัดโต้วาทีในประเด็นที่น่าสนใจ	2.28	0.74	น้อย
5. นักเรียนซักถามแสดงความคิดเห็นหลังการบรรยาย	2.51	0.73	น้อย
รวม	2.58	0.72	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมฟังแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์ที่ครูภาษาไทยเห็นว่านักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามลำดับคือ ให้แบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นหลังจากได้ฟังการบรรยายจากครู ให้วิพากษ์วิจารณ์การอ่านทำนองเสนาะของเพื่อนในชั้น และให้ฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์แล้ววิพากษ์วิจารณ์ ส่วนการจัดโต้วาทีและการซักถามแสดงความคิดเห็นหลังการบรรยายนั้น นักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4 กิจกรรมทักษะสัมพันธ์โดยให้ฟังแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์

กิจกรรมทักษะสัมพันธ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. เขียนวิจารณ์ผลงานที่เพื่อนนำมา รายงานหน้าชั้น	2.63	0.72	มาก
2. เขียนวิจารณ์และแก้ไขข้อบกพร่อง เกี่ยวกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน ของเพื่อนและสื่อมวลชน	2.55	0.63	น้อย
3. เขียนวิเคราะห์และตัดสินใจหลังจาก ได้ฟังเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหา	2.47	0.65	น้อย
4. เขียนติชมหลังจากได้ฟังเพลงหรือนิทาน	2.41	0.65	น้อย
5. แบ่งกลุ่มช่วยกันเรียบเรียงคำติชมหลัง จากการอภิปราย	2.50	0.71	น้อย
รวม	2.51	0.67	น้อย

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมฟังแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์
ครูภาษาไทยเห็นว่านักเรียนปฏิบัติกันอยู่ในระดับน้อยเกือบทุกด้าน ยกเว้นการเขียน
วิจารณ์ผลงานที่เพื่อนนำมารายงานหน้าชั้นเท่านั้นที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 กิจกรรมทักษะสัมพันธ์โดยให้อ่านแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์

กิจกรรมทักษะสัมพันธ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนกันถาม สิ่งที่ยังสงสัยหลังจากได้อ่าน	2.86	0.71	มาก
2. นักเรียนแลกเปลี่ยนกันถามและตอบ ในข้อความที่ได้อ่านจบลง	2.68	0.72	มาก
3. นักเรียนอ่านประโยคแล้วช่วยกัน แก้ไขว่าควรใช้ให้เหมาะสมอย่างไร	2.69	0.74	มาก
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ไปอ่านหนังสือ แล้วนำมาสนทนาแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นในชั้น	2.84	0.83	มาก
5. ให้อ่านข้อความขนาดยาวที่มีความ หมายแฝงแล้วช่วยกันตีความ	2.64	0.78	มาก
รวม	2.74	0.76	มาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยมีความเห็นว่ากิจกรรม
อ่านแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์นั้นนักเรียนได้ปฏิบัติกันอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 6 กิจกรรมทักษะสัมพันธ์โดยให้อ่านแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์

กิจกรรมทักษะสัมพันธ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ให้เขียนแสดงความรู้สึกดีชมต่อคำ ขอบความหรือภาพที่กำหนดให้	2.60	0.64	มาก
2. ให้เขียนสรุปความหรือขยายความจากเนื้อหาที่กำหนดโดยมีความคิดริเริ่มและท่วงทำนองของตนเอง	2.74	0.64	มาก
3. ให้เขียนบทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านนอกเวลาหรือบทความที่ได้อ่าน	2.72	0.72	มาก
4. แบ่งกลุ่มเพื่อช่วยกันเรียบเรียงข้อความแสดงเหตุผลต่อเรื่องที่อ่านแล้วทำเป็นรายงานส่งครู	2.83	0.74	มาก
5. เขียนแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจของตนเมื่อสมมติเป็นตัวละครในเรื่องที่เรียน	2.41	0.77	น้อย
รวม	2.66	0.72	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยมีความเห็นว่า กิจกรรมการอ่านแล้วให้เขียนวิพากษ์วิจารณ์นั้น นักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ด้านที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ ให้เขียนเหตุผลประกอบการตัดสินใจเมื่อสมมติตนเป็นตัวละครในเรื่องที่เรียน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยรวมของกิจกรรมทักษะสัมพันธ์แต่ละด้าน

กิจกรรมทักษะสัมพันธ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. กิจกรรมให้ฟังแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์	2.58	0.72	มาก
2. กิจกรรมให้ฟังแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์	2.51	0.67	น้อย
3. กิจกรรมให้อ่านแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์	2.74	0.76	มาก
4. กิจกรรมให้อ่านแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์	2.66	0.72	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมทักษะสัมพันธ์ที่ครูภาษาไทย เห็นว่านักเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ กิจกรรมให้อ่านแล้วพูดวิพากษ์-วิจารณ์ กิจกรรมให้อ่านแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์ และกิจกรรมให้ฟังแล้วพูดวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนกิจกรรมให้ฟังแล้วเขียนวิพากษ์วิจารณ์นั้นปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 เนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์วิชาภาษาไทย

เนื้อหาที่นำมาวิพากษ์วิจารณ์	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ให้วิพากษ์วิจารณ์ตนเอง เช่น เขียนบันทึกประจำวัน	2.20	0.78	น้อย
2. ให้วิพากษ์วิจารณ์เพื่อนในชั้นในด้านต่างๆ	2.24	0.75	น้อย
3. ให้วิพากษ์วิจารณ์ตัวละครหรือบุคคลที่นักเรียนรู้จัก	2.95	0.73	มาก
4. ให้วิพากษ์วิจารณ์ครูเกี่ยวกับวิธีสอน	2.11	0.75	น้อย
5. ให้วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาในแบบเรียน	2.55	0.74	น้อย
6. ให้วิพากษ์วิจารณ์หนังสืออ่านนอกเวลา	2.79	0.78	มาก
7. ให้วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าของบทประพันธ์	2.92	0.73	มาก
8. ให้วิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษาของสื่อมวลชน	2.83	0.76	มาก
9. ให้วิพากษ์วิจารณ์ข่าวและเหตุการณ์	2.64	0.74	มาก
10. ให้วิพากษ์วิจารณ์ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เพลงและรายการบันเทิงต่างๆ	2.64	0.79	มาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าครูภาษาไทยเห็นว่าเนื้อหาที่นำมาวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในระดับมากตามลำดับคือ การวิพากษ์วิจารณ์ตัวละครหรือบุคคลที่นักเรียนรู้จัก คุณค่าของบทประพันธ์ การใช้ภาษาของสื่อมวลชน หนังสืออ่านนอกเวลา ข่าวและเหตุการณ์ และภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ รายการบันเทิงต่างๆ ส่วนด้านอื่นๆนอกจากนั้นนำมาวิพากษ์วิจารณ์ในระดับน้อย

ตารางที่ 9 แหล่งที่มาของกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์วิชาภาษาไทย

แหล่งที่มาของกิจกรรม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. ครูนำมาจากกิจกรรมท้ายบทเรียน	3.02	0.71	มาก
2. ครูคิดขึ้นเอง	2.76	0.67	มาก
3. นักเรียนช่วยกันคิดขึ้นเอง	2.17	0.65	น้อย
4. ครูและนักเรียนช่วยกันคิดขึ้น	2.57	0.69	มาก

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยมีความเห็นว่ากิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์วิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมท้ายบทเรียน รองลงมาคือ ครูคิดขึ้นเอง ส่วนกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ที่นักเรียนช่วยกันคิดขึ้นเองนั้นมีอยู่ในระดับน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 หลักวิชาที่ใช้ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์
วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักวิชา	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา	2.68	0.79	มาก
2. เนื้อหาวิชาศิลปศึกษา	2.26	0.71	น้อย
3. เนื้อหาวิชาภาษาต่างประเทศ	1.81	0.61	น้อย
4. เนื้อหาวิชาปรัชญา	2.08	0.63	น้อย
5. เนื้อหาเกี่ยวกับหลักศีลธรรมใน พุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ	2.77	0.75	มาก
6. เนื้อหาวิชาวรรณคดีวิจารณ์	2.94	0.77	มาก
7. กระบวนการแก้ปัญหาด้วยวิธีวิทยาศาสตร์	2.32	0.73	น้อย
8. เนื้อหาวิชาตรรกวิทยา	2.55	0.72	น้อย
9. นาฏการ เช่น การพ่อนรำ, การแสดง ละคร	2.15	0.77	น้อย
10. เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	3.02	0.75	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าครูภาษาไทยเห็นว่าหลักวิชาที่นำมาใช้
ส่งเสริมการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ในระดับน้อย ได้แก่ เนื้อหาวิชาศิลปศึกษา
ภาษาต่างประเทศ ปรัชญา การแก้ปัญหาด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ ตรรกวิทยา และ
นาฏการประเภทต่างๆ

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์
วิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 11 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์วิชาภาษาไทย

ปัญหาอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน	19	15.70
2. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาภาษาไทย	5	4.13
3. ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์	9	7.44
4. ผู้สอนขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ให้สอดคล้องกับทักษะการใช้ภาษาและเนื้อหาที่เรียน	30	24.79
5. ผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมต้องเสียเวลาในการเตรียมการสอนมาก วิธีการก็ซับซ้อนยุ่งยากจึงไม่อยากจะจัด	26	21.49
6. ผู้สอนไม่อยากจะเปลี่ยนวิธีสอนแบบเดิมที่ตนถนัด	14	11.57
7. นักเรียนไม่มีความมั่นใจในตนเองไม่กล้าแสดงออก	84	69.42
8. นักเรียนมุ่งเรียนเพื่อสอบอย่างเดียวจึงไม่สนใจทำกิจกรรม	52	42.98
9. นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม	40	33.06
10. จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไปทำให้จัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ได้ยาก	50	41.32
11. เนื้อหาที่จะต้องเรียนมีมากเกินไปจนไม่มีเวลาทำกิจกรรม	68	56.20
12. คาบที่สอนมีมาก เพราะมีครูน้อย	28	23.14
13. ขาดแหล่งคนควา	54	44.63
14. ขาดอุปกรณ์สื่อการสอน	45	37.19

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยมากที่สุดคือ ร้อยละ 69.42 เห็นว่าการที่นักเรียนไม่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นอุปสรรคสำคัญของการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์วิชาภาษาไทย รองลงมาคือ ร้อยละ 56.20 เห็นว่า เนื้อหาที่จะต้องเรียนมีมากเกินไปจนไม่มีเวลาทำกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนการไม่ได้รับความร่วมมือจากครูในหมวดวิชาภาษาไทยนั้น ครูภาษาไทยน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 4.13 เท่านั้นที่เห็นว่า เป็นปัญหา

ปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์วิชาภาษาไทยด้านอื่นๆ

นอกจากปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งที่ได้เสนอไว้ในตารางแล้ว ยังมีปัญหาอุปสรรคในด้านอื่นๆอีกซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอเป็นความเรียง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนขาดทักษะด้านการอ่านหรือการค้นคว้า จึงทำให้ไม่ชอบที่จะคิดและไม่มีข้อมูลที่จะนำมาวิพากษ์วิจารณ์ได้
2. นักเรียนขาดตัวอย่างที่ดีในการวิพากษ์วิจารณ์ และครูก็ไม่สามารถทำตัวเป็นแบบอย่างของนักวิพากษ์วิจารณ์ที่ดีได้
3. ครูขาดรูปแบบในการสอนหรือการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในหลักการวิพากษ์วิจารณ์และขาดแนวทางในการจัดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์
4. ครูเองยังขาดทักษะวิพากษ์วิจารณ์ จึงไม่ทราบวิธีที่จะจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่เด็ก
5. ครูไม่ใส่ใจรักการสอนวิชาภาษาไทยอย่างแท้จริง จึงไม่สละเวลา ความคิดและความสามารถของตนเพื่อการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์อย่างเต็มที่ การเรียนการสอนก็ไม่สำเร็จผลเพราะการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์นั้นครูจะต้องใช้ความพยายามและความสามารถเป็นอย่างสูงในการกระตุ้นความคิดของเด็ก

6. ครูไม่ให้ความสนิสนมเป็นกันเองกับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากครู หรือไม่ก็ไม่แสดงออกเลย

7. ครูยังทำตนเป็นศูนย์กลางของความคิด แสดงออกคนเดียวและคิดว่าสิ่งที่ตนคิดคนพวคนั้นถูกต้องที่สุด ความคิดที่ต่างออกไปจากของตนต้องผิด ใจไม่กว้างพอที่จะยอมรับทัศนะอื่นที่แตกต่างออกไป

8. ครูมีความคาดหวังสูงเกินไป ต้องการคุณภาพที่สมบูรณ์แบบในเวลาจำกัดด้วย เมื่อไม่ได้ตามที่ต้องการก็ไม่พอใจและหมกมุ่นใจ

9. ลักษณะของข้อสอบที่เน้นปรนัยมาก ทำให้นักเรียนขาดการแสดงความคิดเห็นของตน

ขอเสนอแนะในการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ในการสอนวิชาภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการตอบแบบปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถามว่า "เราควรจะมีวิธีการอย่างไรจึงจะสามารถกระตุ้นให้นักเรียนของเราแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด" ผู้ที่แสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 39.67 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังนี้

1. ครูต้องหาทางช่วยให้เด็กวิจารณ์ อาจจะเริ่มด้วยการชี้ให้เห็นประโยชน์ของการวิพากษ์วิจารณ์ เริ่มจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ง่าย พยายามหาเนื้อหาที่เราความสนใจของเด็ก ทำให้เกิดความรู้สึก มีความคิดขัดแย้งหรือคล้อยตามแล้วอยากแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้

2. ครูควรปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการวิพากษ์วิจารณ์ของเด็ก ครูควรเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือ แนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

3. ครูต้องมีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็น คำวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียนโดยปราศจากอคติ ถึงแม้ว่าสิ่งที่นักเรียนแสดงออกนั้นจะไม่ถูกต้องนัก แต่ครูก็ต้องอดทนทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีกำลังใจที่จะทำต่อไป

4. ครูจะต้องไม่รีบสรุป เรื่องที่นักเรียนแสดงความคิดเห็น ควรปล่อยให้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นให้เต็มที่ก่อนแล้วจึงค่อยเสนอแนะทางที่ครูเห็นว่าถูกต้องไว้ให้นักเรียนพิจารณา ครูต้องไม่ยึดมั่นความถูกต้องในแง่ใดแง่หนึ่งเพียงอย่างเดียว ครูและนักเรียนควรพิจารณาให้หลายๆด้าน

5. จะต้องจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดโดยอิสระ กิจกรรมการแสดงออกของนักเรียนและกิจกรรมการวิพากษ์วิจารณ์จะต้องควบคู่กันไปเสมอ หลังจากกิจกรรมการแสดงแล้วจะต้องให้มีการประเมินผลโดยผู้แสดงเองหรือผู้ชม แล้วก็ต้องมีการรายงานผลให้ทุกคนได้ทราบ ชี้แจงเหตุผลว่าทำไมถึงประเมินเช่นนั้น

6. ครูต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือสรุปให้เข้าประเด็นเมื่อนักเรียนเริ่มจะออกนอกกลุ่มนอกทาง หรือช่วยเสริมเพื่อกระตุ้นให้การวิพากษ์วิจารณ์น่าสนใจยิ่งขึ้น แต่มิใช่ทำตนเป็นผู้บังคับหรือผู้กำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ครูควรทำตนเป็นสมาชิกผู้หนึ่ง

7. นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสอ่านหนังสือที่มีคุณค่า เพื่อจะได้เสริมสร้างความคิด ห้องสมุดควรจัดหาหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

8. ครูจะได้จัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กันทั้งหลักสูตร จุดประสงค์ และเนื้อหาในบทเรียน ทั้งนี้เพื่อที่ครูและนักเรียนจะได้มีเวลาในการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกับโอกาส สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และได้เนื้อหาครบตามที่กำหนดไว้ด้วย

9. ควรจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจในการวิพากษ์วิจารณ์โดยอาจจัดขึ้นเป็นชมรมหรือชุมนุมฝึกหัดนักวิจารณ์ นักเรียนจะได้มีเวลาฝึกฝนการวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นโดยไม่ต้องกังวลว่าจะทำให้เสียเวลาเรียน

10. ครูผู้สอนส่วนใหญ่มองเห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างยิ่ง แต่ยังคงประสบการณ์ในการจัด ไม่ทราบจะเริ่มต้นอย่างไร จึงควรจะได้มีการจัดทำคู่มือครูในการจัดกิจกรรมของแต่ละบทเรียนโดยละเอียดเพื่อจะได้เป็นแนวทางแก่ผู้สอนได้

11. ครูจะต้องสร้างความเป็นกันเองกับเด็ก มิให้เด็กเกิดความหวาดกลัวจนไม่กล้าแสดงออก ต้องหาทางชักจูงและให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ให้มากที่สุด

12. ครูต้องชี้ให้นักเรียนได้มองเห็นคุณค่าของการวิพากษ์วิจารณ์ โดยครูจะต้องรู้จักประสานสัมพันธ์ระหว่างบทเรียนและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครูอาจให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงเข้ามาสู่กิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับบทเรียน และเมื่อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน ก็สามารถเชื่อมโยงออกไปสู่สภาพความจริงที่ปรากฏแก่สายตาของนักเรียนได้ด้วย นักเรียนก็จะเข้าใจถึงประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์

13. ครูจะต้องกำหนดประเด็นหรือหลักเกณฑ์ในการวิพากษ์วิจารณ์ให้ชัดเจนก่อนที่จะปฏิบัติกิจกรรม ประเด็นหรือหลักเกณฑ์ที่จะวิพากษ์วิจารณ์ควร จะได้รับการกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ร่วมกิจกรรมทุกคน

14. แบ่งกลุ่มย่อยให้ร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ หลังจากนั้นให้นำเรื่องเดียวกันนั้นมารายงานในกลุ่มใหญ่ แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาสรุปผลที่ได้จากการวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มย่อย แล้วให้มีการอภิปรายซักถามอย่างกว้างขวางเพื่อหาข้อสรุป

15. ใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการโต้ตอบวิพากษ์วิจารณ์ คำถามควรจะน่าสนใจและเร้าให้อยากตอบ อาจจะเริ่มโดยครูถามให้นักเรียนตอบ นักเรียนถามและตอบกันเอง หรือนักเรียนถามครูตอบ เป็นต้น สิ่งสำคัญคือ

ก่อนตั้งคำถาม นักเรียนควรมีประสบการณ์หรือข้อมูลในเรื่องที่จะถามอย่างพอเพียงแล้ว ลักษณะคำถามควรจะชวนให้ต้องใช้ความคิดและอภิปรายได้อย่างกว้างขวาง

16. หลักสูตรควรเพิ่มความเรียนวิชาภาษาไทยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะจำนวนคาบในปัจจุบันไม่พอที่จะจัดกิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ให้มีประสิทธิภาพได้

17. ผู้สอนควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ให้สูงขึ้น อาจจะทำให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องนี้ เน้นให้เป็นผู้หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เพราะการสอนให้นักเรียนวิพากษ์วิจารณ์นั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้และความสามารถที่จะใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมวิพากษ์วิจารณ์ดำเนินไปอย่างได้ผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนด

18. ให้เริ่มต้นกับนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเลยโดยการยกเรื่องง่ายๆ ใกล้ตัวหรือจากข่าวหนังสือพิมพ์ที่วิพากษ์วิจารณ์กันมากในขณะนั้นให้แสดงความคิดเห็น และพยายามเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นที่ละน้อยๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย